

Пилипенко О. Д., Примаченко М. О., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Беззубов Д. О., к.ю.н., доцент

ВПЛИВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА ДІЯЛЬНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сільське господарство є центральною ланкою агропромислового комплексу України.

Агропромисловий комплекс України є складовою національного господарства та виступає єдиною цілісною виробничо-економічною системою, що об'єднує низку сільськогосподарських, промислових, науково-виробничих і навчальних галузей, спрямованих на одержання, транспортування, зберігання, переробку та реалізацію сільськогосподарської продукції. За своїм складом та структурою він відрізняється від інших міжгалузевих комплексів і визначає соціально-економічний розвиток країни, рівень життя населення, продовольчу безпеку та забезпечення промисловості сільськогосподарською сировиною. Для АПК головним засобом виробництва є земля, на якій вирощується сільськогосподарська продукція та сировина для виробничого та невиробничого споживання.

Державне регулювання сільського господарства – це економічний вплив держави на виробництво, переробку і реалізацію сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства, а також виробничо-технічне обслуговування і матеріально-технічне забезпечення агропромислового виробництва. Державно-правове регулювання сільським господарством характеризується сукупністю заходів щодо визначення системи органів державного управління, які наділені відповідними повноваженнями в цій галузі, прийняттям та належним виконанням аграрних законів і нормативно-правових актів про сільське господарство. Чинним законодавством визначені основні завдання державного регулювання та управління сільським господарством.

До них відносяться:

- необхідність своєчасних перетворень і реформувань в АПК;
- завершення аграрної і земельної реформ;
- стабілізація і розвиток агропромислового виробництва;
- забезпечення продовольчої безпеки України;
- забезпечення якісним продовольством і сировиною населення;
- підтримка економічного пріоритету сільського господарства перед іншими галузями економіки;
- пріоритетність розвитку соціальної сфери села;
- зближення рівнів прибутків працівників сільського господарства і

промисловості;

— захист вітчизняних товаровиробників у сфері агропромислового виробництва.

В чинному законодавстві визначені такі основні напрямки державного регулювання і управління:

— формування ринку землі і сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства;

— фінансування, кредитування, страхування суб'єктів АПК;

— налагодження виробництва вітчизняної сільськогосподарської техніки, інших засобів сільськогосподарського виробництва;

— належне матеріально-технічне забезпечення товаровиробників : технікою вітчизняного виробництва;

— захист вітчизняних виробників при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;

— розвиток науки і здійснення наукової діяльності в сфері агропромислового виробництва.

Державне регулювання має на меті досягнення сільським господарством максимальної ефективності для задоволення попиту населення на продукти харчування, сировину й продовольство рослинного і тваринного походження.

Своєму впливу на господарську діяльність у цілому і аграрну зокрема держава надає, як уже зазначалося, силу правового акта.

Одним із таких актів є Закон України від 23 березня 2000 року «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України». Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку України, окремих галузей економіки і окремих адміністративно-територіальних одиниць як складових частин загальної системи державного регулювання.

Особливості відносин, що виникають у зв'язку з поставками (закупівлею) для державних потреб сільськогосподарської продукції, продовольства, регулюються окремими нормативними актами. Так, порядок формування обсягів сільськогосподарської продукції і продовольства для державних потреб та їх реалізації з державних ресурсів через біржовий товарний ринок визначає постанова Кабінету Міністрів України від 19 грудня 1997 року.

Суб'єктами державного управління агропромисловим комплексом є органи державного управління, які здійснюють державно-правове регулювання сільським господарством, забезпечують додержання аграрного законодавства, управління підлеглими структурами, а також органи сільськогосподарських інспекцій і контролю за діяльністю сільськогосподарських товаровиробників.

Об'єктами державно-правового регулювання є матеріальні засоби й форми ведення сільськогосподарського виробництва. До основних з них

належать землі сільськогосподарського призначення, що є головним засобом сільськогосподарського виробництва і просторово-операційним базисом; усі галузі й підгалузі сільськогосподарського виробництва (рослинництво, тваринництво, садівництво, городництво); відносини ветеринарного обслуговування сільськогосподарських товаровиробників і громадян-власників худоби й птиці.

Стаття 92 Конституції України констатує, що лише законами визначаються основи використання природних ресурсів, основи соціального захисту, регулювання праці, правові основи і гарантії підприємництва та ін.

Центральним спеціалізованим органом державного управління є Міністерство аграрної політики України. Правове становище та повноваження Мінагрополітики України визначаються Положенням про Міністерство аграрної політики України, затвердженим Указом Президента України від 7 червня 2000 р. № 772/2000. Згідно з цим актом, Міністерство аграрної політики України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з питань формування та забезпечення реалізації державної аграрної політики, продовольчої безпеки держави, державного управління у сфері сільського господарства, садівництва, виноградарства, харчової промисловості, рибного господарства, переробки сільськогосподарської продукції.

Отже, економічний вплив держави на виробництво, переробку і реалізацію сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства, а також виробничо-технічне обслуговування і матеріально-технічне забезпечення агропромислового виробництва називається державне регулювання сільського господарства. Центральним спеціалізованим органом державного управління є Міністерство аграрної політики України, правове становище та повноваження якого визначаються відповідним Положенням. Своєму впливу на господарську діяльність у цілому і аграрну зокрема держава надає, як уже зазначалося, силу правового акта. Одним з таких актів є Закон України від 23 березня 2000 року «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України».

Література

1. Агропромисловий комплекс України: підручник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pidruchniki.com/1974041038608/rps/agropromi>
2. Державне регулювання сільського господарства: підручник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.savvy.in.ua/tema-5-derzhavne-regulyuvannya-silskogo>
3. Правові засади регулювання сільського господарства: Юристінфо [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uristinfo.net/agropravo/48-oorogribnij-agrarne-pravo-ukrayini/868-rozdil-7-derzhavne-reguljuvannja-silskogo-gospodarstva.html>